

HOOFSTUK 5

DIE SUZUKI-FILOSOFIE EN -BENADERING

5.1 Die Suzuki-filosofie

Die Suzuki-beginsels vir musiekonderrig is deur dr Shinichi Suzuki (1898-1998) ontwikkel en is aanvanklik slegs toegepas op violonderrig. Onderrigmateriaal is egter ook later beskikbaar gestel vir altviool, tjello, kontrabas, klavier, dwarsfluit, harp, kitaar en blokfluit. Volgens statistiek van die Suzuki-vereniging is daar tans meer as agtduisend opgeleide Suzuki-onderwysers wêreldwyd en ongeveer 'n kwartmiljoen Suzuki-leerders, wat daarop dui dat hierdie filosofie goeie resultate lewer.

(<http://www.internationalsuzuki.org>: 27 November 2008)

Die Suzuki-filosofie is hoofsaaklik gebaseer op die natuurlike musikale instinkte van 'n leerder en maak grootliks staat op die ouer se betrokkenheid tydens praktiese lesse en oefensessies. Die kind luister vir die eerste paar maande slegs na opnames van die repertorium en ander toepaslike musiek. Die aspirant-leerder woon ook die lesse van ander leerders by. Sodra so 'n leerder aan die klank van die instrument gewoond geraak het, word daar oorgegaan tot individuele onderrig. Vanaf die eerste les word aan klankproduksie aandag gegee asook korrekte liggaamshouding en tegniek. Sodra 'n redelike vlak van tegniese vaardigheid bereik is, word oefeninge in leesvaardigheid bygevoeg. Ensemblespel word deurentyd aangemoedig deur die bywoning van groepklasse, waarneming van ander leerders in groepsverband en die luister na 'n verskeidenheid tipes musiek. Blootstelling aan 'n wye spektrum van musiek en die ontwikkeling van goeie luistervaardighede speel dus ook 'n belangrike rol in die Suzuki-leerskool.

Die belangrikste beginsels van musiekonderrig, gebaseer op die Suzuki-filosofie, is volgens Bigler & Lloyd-Watts (1979: 1-7) en Macmillan (2007: 8) die volgende:

- 'n natuurlike musikale vermoë wat elke kind besit, word opnuut in 'n geborge omgewing ontdek en ontwikkel;
- vaardighede kan, net soos in die geval van 'n moedertaal, met gemak aangeleer word (vandaar die sogenaamde "Mother Tongue Method").
- onderrig word in baie lande reeds vanaf 3-4 jarige ouderdom aangebied;
- die speel van 'n musiekinstrument nog voordat 'n leesvermoë ontwikkel is;
- aktiewe musiekbeluistering wat as voorbereiding dien vir formele onderrig;
- ouerbetrokkenheid;
- ontwikkeling van die kind se gehoor ter ondersteuning van nabootsing- en improvisasievermoëns.
- 'n hoë standaard in die opleiding van onderwysers;
- besondere aandag aan gebalanseerde en natuurlike klankproduksie gegee;
- 'n basiese repertorium wat deur alle Suzuki-leerders gebruik word;
- herhaling van repertorium om tegniese vaardighede te vestig;
- sosiale interaksie deur middel van musisering in groepsverband.

Die Suzuki-metode lê deurgaans klem op die ontwikkeling van die kind as individu - 'n omvattende opvoedingsproses deur middel van musiek. Kinders wat aan die metode blootgestel word, ontwikkel vaardighede wat nie andersins op so 'n vroeë ouderdom ontwikkel sou word nie. Dit blyk uit die ondersoek van Duke (1999: 293) dat van die voordele van Suzuki-onderrig die volgende insluit:

- die ontwikkeling van die kind se persoonlikheid;
- die ontwikkeling van 'n goeie geheue;
- die aanleer van dissipline;
- die kweek van konstruktiewe tydsbesteding; en
- die ontwikkeling van selfvertroue om voor 'n gehoor op te tree.

Die natuurlike vermoë waaroor elke kind beskik kan volgens die Suzuki-filosofie binne 'n beskermende omgewing, soos die gesin of 'n positiewe leeromgewing, verder ontwikkel en ontgin word. 'n Kind word reeds vanaf geboorte aan woorde blootgestel en indien dieselfde beginsel tydens die aanleer van ander vaardighede toegepas word, kan dit met groot sukses bemeester word. Vandaar Suzuki se beskrywing daarvan as die sogenaamde "Moedertaalmetode". Volgens McDonald & Simons, (1989: 166-169) staan hierdie omvattende pedagogiese sisteem bekend as "Talentonderrig".

Die feit dat 'n kind sy moedertaal gemaklik kan aanleer, maar byvoorbeeld nie behendig is in wiskunde nie, beteken nie dat die kind 'n lae intelligensievlak het nie. Dit is bloot die uitvloeisel van 'n swak onderrigsisteem. Volgens Suzuki is die kind se natuurlike vermoëns in hierdie geval net nie behoorlik ontwikkel nie (Tolbert, 1980: 136).

Shinichi Suzuki het sy filosofie aanvanklik net op violonderrig toegepas. Deesdae word sy idees egter toenemend in die onderrig van talle ander musiekinstrumente aangewend en is veral gewild by kleuterskole, tydens privaatonderrig sowel as in die onderrig van ander akademiese vakke.

Tydens 'n insiggewende proefneming wat in 2006 deur Tom Brown, 'n aardrykskunde-onderwyser van Indiana in die VSA uitgevoer is, is bevind dat graad sewe-leerders wat aan die Suzuki-metode blootgestel is, binne drie weke beter presteer het as die kontrolegroep. Laasgenoemde is volgens die konvensionele manier onderrig. Hierdie proefneming dien as bewys dat die

Suzuki-filosofie nie slegs suksesvol toegepas kan word in musiekonderrig nie, maar ook sinvol aangewend kan word tydens die onderrig van akademiese vakke. Benewens die toepassing daarvan in die onderrig van akademiese vakke word die Suzuki-beginsels reeds suksesvol aangebied op ander musiekinstrumente soos die viool, tjello, kontrabas, klavier, dwarsfluit, harp, kitaar en blokfluit. Die nuutste toevoeging tot hierdie groep is orrelonderrig.

Een van die doelwitte van die Suzuki-filosofie is die strewe na 'n onderrig-omgewing waarbinne 'n positiewe leerervaring kan plaasvind. 'n Beskermd leeromgewing dra nie slegs daartoe by om die kind gemaklik te laat voel nie, maar laat die kind ook toe om vrylik te kommunikeer en homself te ontdek. 'n Ideale onderrigsituasie word geskep waar die onderwyser die kind as sy gelyke beskou en die kind nie onder meerderwaardige omstandighede hoef te funksioneer nie. (Barrett, 1996: 37-62).

Dit word algemeen aanvaar dat die beste tyd om idees en indrukke by 'n kind te vestig, gedurende die vormingsjare is. Volgens die Sosiale Ontwikkelingsteorie vind onderrig eers suksesvol plaas indien die gaping tussen die bekende en die onbekende, met die hulp van die onderwyser, oorbrug kan word. Volgens hierdie teorie vind effektiewe leer ook plaas op grond van gedrag wat direk verband hou met die leerder se omgewingsomstandighede (Sloboda, 2005: 333).

Hierdie opvatting sluit aan by die ontwikkeling van 'n musikale intelligensie as deel van die "Meervoudige Intelligensie" soos beskryf deur Howard Gardner (1983). Suzuki het hierdie wyse van onderrig, waar 'n kind sy natuurlike vermoëns aanwend om basiese feite weer te gee en om sekere vaardighede deur middel van herhaling aan te leer, as vanselfsprekend beskou. Volgens Hermann (1981: 136) leer 'n kind om inligting gedurende die verskillende stadia van die leerproses op sy eie unieke manier te verwerk. Dit is dus belangrik dat die kind se ontwikkelingsfases en sy spesifieke omstandighede

tydens enige onderrigsituasie in ag geneem moet word (Hermann, 1981: 137).

Volgens die Suzuki-filosofie kan alle leerders 'n hoë vlak van ontwikkeling bereik, indien die volgende uitgangspunte toegepas word (Takeuchi, 1997: 6):

- Onderrig moet so vroeg as moontlik in aanvang neem;
- Die bes moontlike onderrig-omgewing moet geskep word;
- Die beste onderrigmetodes, aangebied deur die beste onderwysers beskikbaar;
- Vaslegging van kennis deur genoegsame herhaling;

5.2 Suzuki-orrelonderrig

5.2.1 Ontstaan en ontwikkeling van die metode

Hierdie orrelmetode is aanvanklik gedurende 1998 - 1999 op twaalf leerders getoets. Vier van die leerders was beginners van vyfjarige ouderdom. Die ander agt leerders, tussen die ouderdom van agt- en tien jaar, het reeds vantevore klavieronderrig ontvang. Rönning het bevind dat leerders wat reeds oor 'n klavieragtergrond beskik, die oorskakeling na die orrel makliker hanteer, aangesien die repertorium reeds aan hulle bekend is. Hierdie metode van orrelonderrig is dus daarop gemik om leerders die geleentheid te bied om stelselmatig te fokus op die byvoeging van 'n pedaalparty by die repertorium wat reeds tydens klavieronderrig aangeleer is. Rönning bevestig op grond van hierdie proefneming dat 'n koördinasievermoë baie makliker op 'n vroeë ouderdom ontwikkel kan word (Rönning, Persoonlike korrespondensie: 18 Januarie 2007).

Op 9 September 2002 is die eerste European Suzuki Association (ESA) Vlak 1-orreleksamen deur ses onderwysers in Örebro, Swede afgelê. Gedurende September 2003 het soortgelyke eksamens ook in Stockholm plaasgevind. Die Suzuki-orrelmetode word elke jaar tydens die konferensie van die Suzuki-vereniging in Amerika gedemonstreer. Gereelde opleidingsessies word in samewerking met die Musiek-konservatorium in Piteå, Swede, aangebied. Die metode geniet reeds wye belangstelling in Swede, veral van die Sweedse nasionale kerk en musici wat aan die kerk verbonde is.

In deurlopende korrespondensie met Rönnerberg is die moontlikheid geopper om ook hierdie metode tydens die jaarlikse byeenkomste van die Suzuki-vereniging in Suid-Afrika aan te bied. Hierdie byeenkomste word teenswoordig uitsluitlik aan vioolonderrig gewy.

5.2.2 Basiese beginsels en doelwitte van die metode

Rönnerberg beklemtoon die grondbeginsel van die Suzuki-filosofie, naamlik dat elke kind oor 'n natuurlike vermoë beskik om musikale vaardighede te ontwikkel. Elke kind kan dus deur middel van effektiewe onderrig 'n vaardigheid in musiek ontwikkel op dieselfde wyse as waarop 'n moedertaal aangeleer word. Die aanleer van 'n moedertaal berus op die herhaling van nuanses en die ontwikkeling van 'n natuurlike luistervaardigheid. Op dieselfde wyse word 'n kind se musikale gehoor ontwikkel deur voortdurende musiekbeluistering. Vir hierdie doel word klankopnames van die voorgeskrewe repertorium aan die leerders beskikbaar gestel voordat formele onderrig plaasvind. Die kind se belangstelling word nie alleen geprikkel deur gereeld na hierdie klankopnames te luister nie, maar dien ook as motivering om dieselfde vlak van uitvoering na te streef.

'n Kind praat reeds lank voordat 'n lees- of skryfvaardigheid aangeleer word. Hierdie uitgangspunt word bevestig deur die navorsing van Kirby (1988: 229-273) en Adams (1990: 55-91). Albei navorsers handhaaf die standpunt dat 'n kind eers vlot moet kan praat voordat enige geskrewe taalonderrig 'n aanvang kan neem. In meeste lande is 'n kind eers na vyf jaar in staat om 'n lees- en skryfvaardigheid aan te leer. Tydens Suzuki-musiekonderrig geld dieselfde beginsel. Die kind word aangemoedig om met klank te eksperimenteer en om die genot daarvan te ervaar voordat 'n leesvaardigheid op natuurlike wyse bygevoeg word (Hargreaves, 1986: 62-80).

Die doelwitte van die Suzuki-orrelmetode sluit die volgende elemente in:

5.2.2.1 Die kweek van 'n liefde vir die instrument

Een van die vernaamste doelwitte van die Suzuki-orrelmetode is om 'n liefde en belangstelling vir die kerkorrel by 'n jong kind te kweek. Die kind wat vroeg reeds blootgestel word aan die klank van 'n kerkorrel, ontwikkel 'n liefde vir die klankkleur van die instrument. Dit bied ook aan die kind die geleentheid om die invloed van akoestiek op klankproduksie te ervaar. In hierdie opsig is dit ideaal dat orrellesse van die begin af op 'n pyporrel aangebied word om sodoende die beheer van orrel-aanslag aan te leer en om 'n affiniteit vir die natuurlike klank van die orrel te ontwikkel.

'n Jong kind is baie ontvanklik vir indrukke en raak maklik gefassineerd deur die klankverskeidenheid van die orrel. Selfs net 'n enkellyn wat met elke hand teen 'n enkel pedaalnoot wat op volle orrel gespeel word, bied aan die kind 'n verrykende klankervaring (Rönnberg, Persoonlike korrespondensie: 18 Januarie 2007). Die unieke karakter

van die orrel wek ook 'n verwondering by die jong kind. Blootstelling aan die wêreld van die orrel dra daartoe by dat 'n liefde vir die instrument vroeg reeds gevestig word. Die kweek van 'n liefde vir die instrument behoort voorrang te geniet bo die blote aanleer van toonlere en tegniese oefeninge (Lamprecht, 1990: 11). Benewens die kweek van 'n liefde vir die instrument, maak die gebruik van bekende melodieë en volkswysies die orrel meer toeganklik vir die jonger kind.

5.2.2.2 Die aanleer van 'n luistervaardigheid

Die oor is reeds by geboorte ten volle ontwikkel as gehoororgaan. Teen die tyd dat 'n baba 'n maand oud is, kan die brein reeds verskeie indrukke en stimuli vanaf die oor interpreteer en organiseer. Die gehoor beheer ook die neurologiese koördinasie van die menslike liggaam. Tydens orrelonderrig is die koördinasie tussen hande en voete van die uiterste belang. Hierin speel die oor 'n onontbeerlike rol. Volgens Trehub (2006: 33-35) is die menslike oor in staat om neurologiese beheerpatrone te vorm en daarom begin opvoeding reeds by geboorte deur middel van die ouditiewe, hetsy doelbewus of instinktief.

Op tweejarige ouderdom is 'n kind se vermoë tot waarneming en nabootsing reeds doeltreffend ontwikkel. Die kind se ouditiewe vermoë stel hom dus in staat om dít wat hy hoor na te boots, ten spyte van 'n beperkte oordeelsvermoë met betrekking tot die keuse van wat om na te boots. By 'n kind wat gereeld aan goeie musiek blootgestel word en nie bloot aan onwillekeurige klanke nie, word 'n intuïtiewe liefde vir musiek gekweek wat as basis kan dien vir latere rasonale optrede in sy lewe.

Blootstelling aan musiek word grotendeels deur die ingesteldheid van die ouer bepaal. Die ouer bewys sy liefde aan die kind deur sy opvoeding reeds op 'n vroeë ouderdom te beplan. Hierdie ouerlike ontferming dien ook as waarborg vir die kind se latere sukses as individu. 'n Ouer wat hierdie geleentheid versuim, kortwiek nie slegs die kind se potensiële ontwikkeling nie, maar ontnem hom ook van die voorreg om volwaardig mens te word (Sloboda, 2005: 298).

Benewens blootstelling aan musiek met die hulp van die ouer, is dit die onderwyser se plig om die leerder te lei om 'n waarnemende luisteraar te word (McDonald & Simons, 1989: 43). 'n Jong kind beskik wel oor 'n natuurlike luistervaardigheid. Die ontwikkeling van 'n musikale intelligensie hang af van die wyse waarop die kind na musiek luister.

Aangesien Suzuki-onderrig grotendeels staat maak op die ontwikkeling van die gehoor, vind onderrig vir die eerste paar jaar grootliks op grond van musiekbeluistering, self-ontdekking en nabootsing plaas.

5.2.2.3 Onderrig met aandag aan klankproduksie

Klankproduksie is een van die primêre vereistes om 'n musiekinstrument te bemeester. By orrelspel hou klankproduksie verband met die orrelis se sensitiewe aanslag en effektiewe beheer van die kleppe. Vanaf die eerste orrelles is dit belangrik om aandag te skenk aan artikulasie. Die jong orrelleerder word bewus gemaak van artikulasie deur die gebruik van een vinger op 'n slag wat vanuit 'n los gewrig beheer word. Die beweging van die gewrig dra nie alleen by tot 'n ontspanne handposisie nie, maar ontwikkel ook 'n skarnier-aksie in die vingerlitte. 'n Non-legato aanslag word met al die vingers inge oefen sodra 'n ontspanne gewrigsbeweging bemeester is.

Die aanleer van 'n legato-aanslag, wat die basis van 'n goeie orreltegniek vorm, word aangeleer nadat 'n non-legato aanslag gevestig is. Namate die leerder se tegniese vaardigheid verbeter, word 'n non-legatospel afwisselend met legato-aanslag gebruik om dit verder in te skerp (Rönning, Persoonlike korrespondensie: 18 Januarie 2007).

Dit is verkieslik dat die beginner vroeg reeds bewus gemaak moet word van die spesifieke sensasie van die meganiese speelaksie van 'n orrel. Deur die toetse op 'n beheersde wyse te ontsluit word die sensasie vir klankproduksie gekweek. Die ryke klankverskeidenheid in die verskillende registers van die orrel, is vir die jong kind fassinerend, veral binne die groot ruimte van 'n kerkgebou (Rönning, Persoonlike korrespondensie: 18 Januarie 2007).

5.2.2.4 Die ontwikkeling van tegniese vaardighede

Die ontwikkeling van tegniese vaardighede word deur middel van die Suzuki-repertoire aangeleer, wat aanvanklik gebaseer is op bekende volkswysies. Benewens 'n goeie koördinasievermoë, word die kind ook vanaf die eerste orrelles aangespoor tot 'n ontspanne en gebalanseerde liggaamshouding asook 'n sensitiwiteit vir netjiese artikulasie. Hierdie aspekte dien as grondslag vir die suksesvolle aanleer van tegniese vaardighede. Alhoewel daar nie voorsiening gemaak word vir formele tegniese oefeninge nie, dra die opgeleide Suzuki-onderwyser gewoonlik gelyktydig met die aanleer van die repertoire, die tegniese vaardighede op 'n speelse, innoverende en genotvolle wyse aan die leerder oor. Dit word onder andere deur middel van musiekspeletjies, klap van ritmes en die sing van die melodieë ingeskerp.

Benewens die ontwikkeling van 'n betroubare manueel- en pedaaltegniek, vorm koördinasie die basis van orrelvaardigheid. Die Suzuki-orrelmetode gee reeds uit die staanspoor aandag aan die samespel tussen hande en voete. Rönberg is van mening dat koördinasie heelwat gouer op 'n jong ouderdom aangeleer kan word (Rönberg, Persoonlike korrespondensie: 18 Januarie 2007).

'n Betroubare tegniese vaardigheid is afhanklik van 'n ontspanne en gebalanseerde liggaamshouding voor die orrel. Vir hierdie doel het Lars Hagström 'n addisionele pedaalbord ontwerp wat bo-op die bestaande pedaalbord van die orrel geplaas kan word. Leerders van enige ouderdom kan dus die pedaalbord gemaklik bereik en dit dra by tot 'n gebalanseerde sitposisie.



Foto: Gunilla Rönberg

Die samestelling van die addisionele pedaalbord om die bestaande pedaalbord te verhoog kan duidelik in die foto hieronder waargeneem word:



Foto: Gunilla Rönberg

Met die ter perse gaan van hierdie navorsingstudie is die nuutste toevoeging tot hierdie aanpassings 'n stel van ses pedale wat in die middel van die pedaalbord geplaas word. Die jong beginner, soos die vyfjarige speler op die foto op bladsy 113, beweeg in die eerste paar jaar van onderrig, slegs binne die omvang van 'n vyfde (c-g) op die pedaal.



Die verhoogde pedaalbord vir beginners



Foto: Gunilla Rönnerberg

Ter wille van oefensessies tuis het Hagström ook 'n mobiele instrument ontwerp met twee manuele en 'n pedaalbord. Die klank van die registers word elektronies geproduseer deur middel van 'n versterker wat gekoppel is aan 'n klankstelsel. Die leerder kan alternatiewelik ook oorfone gebruik. Die Sweedse Kerk het die ontwerp van die oefenorrel geborg en dit word tans verhuur aan leerders as deel van die proses om orrelonderrig in Swede te ondersteun en uit te bou.



Foto: Lars Hagström

Die oefenorrel is voorsien van 'n speeltafel met 'n verstelbare meganisme asook 'n verstelbare bank en 'n pedaalbord. Hierdie verstellings maak dit moontlik dat die instrument aangepas kan word volgens die fisieke bou van die leerder, ongeag die ouderdom.



Foto: Lars Hagström

Vanweë die verskuifbaarheid van die instrument is dit moontlik om in ander omstandighede as slegs binnenshuis op te tree. Die foto op bladsy 116 toon 'n jong speler wat 'n oefenorrel bespeel tydens 'n orrelfees wat aangebied is op 'n stadsplein in Örebro, Swede.



Foto: Gunilla Rönnerberg

5.2.2.5 Die ontwikkeling van 'n leesvaardigheid

'n Vaardigheid in die lees van musieknotasie berus op die vermoë om 'n geskrewe simbool te vertolk as klank op 'n musiekinstrument of met die sangstem (Mills & McPherson, 2006: 155). Tydens die ontwikkeling van 'n nootleesvaardigheid word 'n direkte verband tussen die herkenning van die simbool en die speler se oor gevorm, asook tussen die oor en die instrument. Bogenoemde impliseer 'n direkte verbinding van sien, hoor in die binne-oor, die verstaan daarvan en die uitvoering van die noteteks (Mills & McPherson, 2006: 159).

Blootstelling aan geskrewe simbole lei tot 'n leesvermoë en die opbou van 'n woordeskat. Kinders wat eers 'n taal hoor voordat dit gepraat word het 'n voorsprong teenoor dié wat kan lees sonder dat die taal voorheen gehoor is. Vandaar die siening dat Suzuki-leerders eers 'n

leesvaardigheid aanleer nadat 'n redelike vlak van tegniese vaardigheid op die instrument bereik is.

Orrelonderrig volgens die Suzuki-metode vind aanvanklik deur middel van nabootsing sowel as demonstrasies deur die onderwyser plaas, waarna die vingers die note met behulp van die oor vind op grond van die klank wat reeds in die oor gevestig is. Nadat die oor-vinger kombinasie gevestig is, word die jong orrelspeler aan die klanksimbole bekendgestel, om sodoende die simbool-oor-vingerkoördinasie te vestig. Sodra eenvoudige musikale elemente geabsorbeer en herhaaldelik deur die leerder uitgevoer is, word dieselfde konsepte in geskrewe teks aan die jong orrelspeler bekendgestel. Vanuit bekende repertorium word die kind gelei om 'n bladleesvermoë aan te leer.

Die aanleer van 'n leesvaardigheid berus op die ouderdom van die spesifieke leerder. Deur middel van eenvoudige klavierwerke kry die leerder ervaring om aanvanklik twee notebalke te lees. Die byvoeging van 'n derde balk met 'n enkel pedaallyn kan daarna makliker bemeester word (Rönnberg, Persoonlike korrespondensie: 27 Februarie 2009).

Suzuki-leerders se gehoorontwikkeling word verstewig op grond van die leerder se aanvanklike intense musiekbeluistering en absorbering van die repertorium. Die kind se gehoor word dus onbewustelik op dieselfde wyse gevorm as die waarop 'n moedertaal aangeleer word.

Die eerste stap in die lees van musieknotasie is dus die ontwikkeling van gehoor. Ander musikale elemente soos ritme, melodie, harmonie en vorm word op 'n onbewustelike wyse deur die leerder aangeleer sodat dieselfde elemente later bewustelik geïdentifiseer kan word. Die

ontwikkeling van 'n leesvermoë deur gebruik te maak van die gehoor, vorm die basis van die Suzuki-filosofie.

5.2.3 Kursusinhoud

Die Suzuki-orrelmetode word tans vervat in vier bundels asook twee kompakskywe waarop die repertorium voorgespeel word. Daarbenewens het die samestellers van die metode 'n DVD beskikbaar gestel met praktiese onderrigdemonstrasies. Volumes V en VI word eersdaags gepubliseer en verdere volumes is in beplanning.

5.2.3.1 Volume 1

1 Twinkle, Twinkle, Little Star - Theme and Variations (S Suzuki)

Preparatory Exercise

2 Little Snail (Traditional)

3 The Fly (Traditional)

4 Paris (French Folk Song)

5 Mary Had a Little Lamb (Folk Song)

6 Piglet (G Rönnerberg)

7 The Musical Box (G Rönnerberg)

8 Twinkle, Twinkle Little Star (Folk Song)

9 Lightly Row (German Folk Song)

10 A Little Fairytale (G Rönnerberg)

11 My School Day (Folk Song)

12 London Bridge (English Folk Song)

13 Hippopotamus (G Rönnerberg)

14 Cuckoo (German Folk Song)

15 Lullaby (German Folk Song)

16 Amaryllis (J Ghys)

17 Herdsman's Song (Danish Folk Song)

18 Go Tell Aunt Rhody (Folk Song)

- 19 Mary Had a Little Lamb (Folk Song)
- 20 Chant Arabe (Anonymous)
- 21 Hot Dog (English Folk Song)
- 22 Song of the Wind (Folk Song)
- 23 Spain (Traditional)
- 24 Little Playmates (FX Chwatal)
- 25 Gossip Tune (German Folk Song)
- 26 Allegretto (C Czerny)

5.2.3.2 Volume 2

- 1 Goodbye to Winter (Folk Song)
- 2 Bells (French Folk Song)
- 3 Long, Long Ago (TH Bayly)
- 4 London Bridge (Folk Song)
- 5 Lullaby (F Schubert)
- 6 Amaryllis (J Ghys)
- 7 Musette (Anonymous)
- 8 Folk Song (Icelandic Folk Song)
- 9 Allegro (S Suzuki)
- 10 Claire de Lune (JB Lully)
- 11 Amaryllis (J Ghys)
- 12 Anthem (Traditional)
- 13 Cinderella (French Folk Song)
- 14 O, Come Little Children (Traditional)
- 15 French Folk Song (Traditional)
- 16 French Folk Song (Traditional)
- 17 Prélude (M-A Charpentier)

5.2.3.3 Volume 3

- 1 Ode to Joy (L van Beethoven)
- 2 Our Tram (French Tune)
- 3 May Song (German Folk Song)

- 4 Swedish Lullaby (Traditional)
- 5 Swedish Folk Tune (Traditional)
- 6 Etude (S Suzuki)
- 7 Wish Song (Folk Song)
- 8 Chorus from “Judas Maccabeus” (GF Handel)
- 9 Christmas Song (Traditional)
- 10 Andantino (S Suzuki)
- 11 Shipwreck (Danish Folk Song)
- 12 May Time (WA Mozart)
- 13 O Come, Little Children (Folk Song)
- 14 Gavotte (A Corelli)
- 15 Preparatory Exercise (J Lemmens)
- 16 The Happy Farmer (R Schumann)

5.2.3.4 Volume 4

- 1 Prelude (J Krebs)
- 2 Minuet (H Purcell)
- 3 Prelude (PC Hartung)
- 4 Preparatory Exercise (V Lübeck)
- 5 The Wedding March (R Wagner)
- 6 Louise’s Dance (G Rönnerberg)
- 7 Preparatory Exercise (JS Bach)
- 8 Rondeau (H Purcell)
- 9 March from “The Nutcracker Suite” (P Tchaikovsky)
- 10 Trumpet Tune (H Purcell)
- 11 A Short Story (H Lichner)
- 12 Organ Piece (JH Knecht)

5.2.4 Bespreking van die kursusinhoud

Die mees opvallende kenmerke van die Suzuki-orrelmetode kan op grond van 'n intensiewe bestudering van die inhoud as volg opgesom word:

- Aktiewe beluistering van die voorgeskrewe repertorium voordat formele onderrig plaasvind.
- Onderrig berus aanvanklik hoofsaaklik op beluistering, nabootsing en herhaling.
- Gebruik van repertorium wat aan die leerder toeganklik en bekend is.
- Onderrig met spesifieke aandag aan artikulasie.
- Die vestiging van 'n non-legato aanslag voordat 'n legato-aanslag aangeleer word.
- 'n Pedaalvaardigheid word aangeleer sodra die basiese aanslag in die manuele gevestig is.
- Die aanleer van koördinasie-vaardighede vind so vroeg as moontlik plaas.
- 'n Vaardigheid moet eers tydens 'n praktiese les bemeester kan word voordat dit tuis inge oefen word.
- 'n Leesvaardigheid word ontwikkel sodra 'n redelike vlak van tegniese vaardigheid gevestig is.

Ten einde tot 'n sinvolle gevolgtrekking te kom en paslike riglyne daar te stel, word die hantering van tegniese vaardighede soos vervat in elke volume, hierna vervolgens bespreek:

5.2.4.1 Volume I

'n Non-legato aanslag en ontspanne beweging van die vingerlitte word aanvanklik deur middel van die Tema en variasies op *Twinkle, Twinkle,*

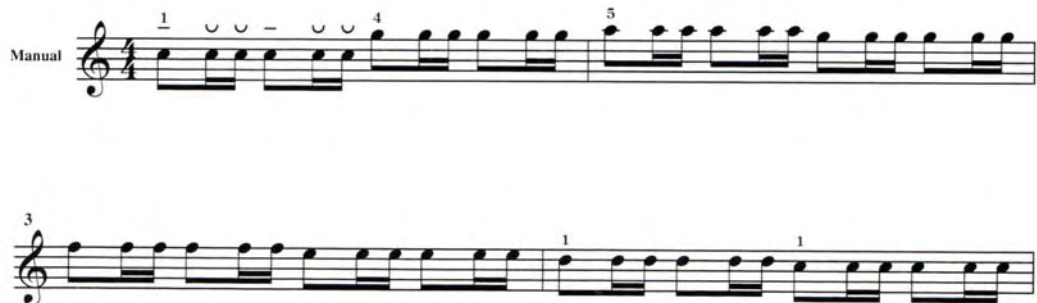
Little Star aangeleer. Hierdie eenstemmige variasies vorm die basis van alle Suzuki-leerders se repertorium. Die leerder word vanaf die eerste les bewus gemaak van die beweging in die vingerlitte, met die hulp van 'n ontspanne gewrig. Benewens 'n gekontroleerde non-legato aanslag word die natuurlike aksente ook beklemtoon.

Voorbeeld 17: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 9 (maat 1- 6)



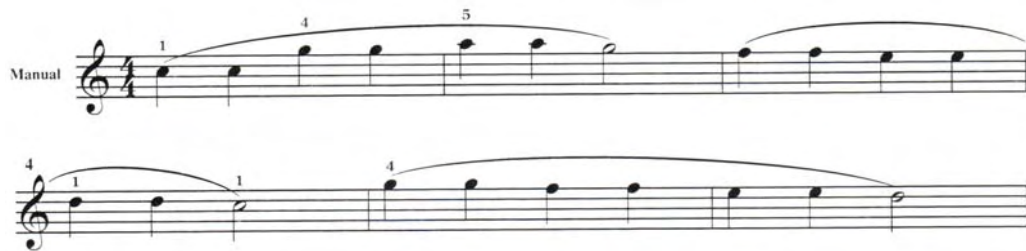
Die gebruik van vinnige herhaalde note verstewig die vingeraksie:

Voorbeeld 18: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 12 (maat 1- 4)



Nadat 'n non-legato vingeraksie gevestig is word 'n legato-aanslag aangeleer. In die voorbeeld hieronder sou 'n oortuigende legato-aanslag egter bemoeilik word deur die talle herhaalde note:

Voorbeeld 19: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 15 (maat 1- 6)



'n Vaardigheid in pedaalspel word reeds in die derde praktiese oefening bekendgestel met die speel van 'n legato melodielyn in die pedaal binne die omvang van 'n derde:

Voorbeeld 20: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 16



Die toepassing van 'n legato-aanslag in hierdie eerste pedaal oefening is aanvegbaar aangesien dit vir 'n beginner moeiliker beheerbaar is as 'n non-legato aanslag.

Die kombinasie van hande en voete word vroeg in die kursus bekendgestel met die volgende oefening:



Voorbeeld 21: Rönberg (Volume 1), 2006: 16 (maat 1- 4)

Manual

Pedal

Verdere ontwikkeling van 'n koördinasievermoë vind op die volgende wyses plaas:

- 'n Non-legato melodielyn met die regterhand teenoor die voete wat slegs die tonika en dominant speel:

Voorbeeld 22: Rönberg (Volume 1), 2006: 17 (maat 1- 4)

Manual

Man I (Gt)

Pedal

- 'n Melodielyn gespeel deur die regterhand teenoor die linkerhand en pedaal wat tweestemmige akkoorde uitvoer:

Voorbeeld 25: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 27 (maat 1- 6)

Man II (Sw)
Manual
Man I (Gt)
Pedal

Detailed description: This musical score is for Example 25, measures 1-6. It features three staves. The top staff, labeled 'Man II (Sw)', is in treble clef and contains a melodic line with a triplet of eighth notes in the first measure, followed by eighth and sixteenth notes. The middle staff, labeled 'Man I (Gt)', is in bass clef and contains a series of chords. The bottom staff, labeled 'Pedal', is in bass clef and contains a series of notes with a wedge-shaped accent mark under the first note.

- Nabootsing tussen twee hande:

Voorbeeld 26: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 29 (maat 1- 5)

Manual
Man I (Gt)
Pedal

Detailed description: This musical score is for Example 26, measures 1-5. It features three staves. The top staff, labeled 'Manual', is in treble clef and contains a melodic line with a box highlighting a sequence of notes in the first measure. The middle staff, labeled 'Man I (Gt)', is in bass clef and contains a series of chords. The bottom staff, labeled 'Pedal', is in bass clef and contains a series of notes with a wedge-shaped accent mark under the first note.

Voorbeeld 27: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 29 (maat 12 - 16)

Detailed description: This musical score is for Example 27, measures 12-16. It features three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with a box highlighting a sequence of notes in the second measure. The middle staff is in bass clef and contains a series of chords. The bottom staff is in bass clef and contains a series of notes with a wedge-shaped accent mark under the first note.

Benewens die aanleer van 'n koördinasievermoë word die volgende tegniese vaardighede ook in hierdie volume bekendgestel:

- Ondersit van die duim:

Voorbeeld 28: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 24 (maat 4- 8)



- Verskuiwing van die handposisie:

Voorbeeld 29: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 25 (1- 8)



- Toonspel (enkelnote en legato-spel):

Voorbeeld 30: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 17

Weens die voetsetting-voorskrifte in bogenoemde melodielyn sou die legato-frasering egter nie nagevolg kan word vanweë die gebruik van alternatiewe tone nie. Die gebruik van toonhakspel behoort dus eerder aanbeveel te word soos toegepas in die voorbeeld hieronder.

- Toonhakspel (slegs op wit-/langpedale):

Voorbeeld 31: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 28

- Voetwisseling op herhaalde note:

Voorbeeld 32: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 30

Die omvang van die pedaalpartye word in hierdie volume beperk tot die interval van 'n vyfde met 'n enkele uitsondering aan die einde, waar die voete 'n sesde uitmekaar beweeg. Die repertorium sluit die toonsoorte C majeur, F majeur en a mineur in.

Die leerder behoort aan die einde van hierdie volume oor 'n redelike artikulasievermoë te beskik asook 'n pedaaltegniek wat toonspel en toon-hakspel binne die omvang van 'n vyfde doeltreffend kan uitvoer. Alhoewel die tradisionele orreleksamens tans slegs vanaf Graad IV afgeneem word, is hierdie bundel soortgelyk aan Graad I-klavier standaard.

5.2.4.2 Volume 2

'n Pedaalvaardigheid word in hierdie volume uitgebrei tot die omvang van 'n oktaaf. Groter strekke kom in die hande voor en die komposisies word meer dikwels op twee manuele uitgevoer. Die leerder se koördinasie-vaardigheid word uitgebrei deur middel van parallelle beweging in die manuele asook teenoorgestelde beweging tussen manueel en pedaal.

Voorbeeld 33: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 6 (maat 1-5)

Molto legato e cantabile



Manual
Man I (Gt)

Pedal

Ander tegniese vaardighede wat in hierdie volume aangeleer word sluit die volgende in:

- Plasing van die interval van 'n tweede met alternatiewe voete asook die gebruik van voetkruising (“b” dui op die plasing van die linkerton in die holte van die regtervoet):

Voorbeeld 34: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 7 (maat 1-6)



Bogenoemde voetsetting veroorsaak weer eens 'n onderbreking in die legato-frasering deur die verskuiwing van die linkerton soos aangedui in maat 2-3 by []

- Voetwisseling (op nie herhaalde note):

Voorbeeld 35: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 7 (maat 7-12)



- Voetkruising (wit- na swartpedaalnote):

Voorbeeld 36: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 11 (maat 4-8)



“f” (forward) indicates the crossing of one foot in front of the other.

- Onafhanklike intervalspronge met die voete:

Voorbeeld 37: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 18 (maat 7-12)



- Toon-hakspel (wit- na swartpedaalnote):

Voorbeeld 38: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 20 (1-5)



- Pedaaltoonleer-spel (slegs G majeur):

Voorbeeld 39: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 20 (maat 16-20)



Nuwe toonsoorte wat in die repertorium van Volume 2 vervat is sluit in G majeur en d mineur. Die toonsoorte wat in die vorige volume verskyn het, word weer hersien. Aan die einde van hierdie volume behoort die leerder dus reeds 'n redelike vlak van vaardigheid in manueel- en pedaalspel te besit. Gevorderde pedaaltegnieke soos voetkruising en



voetwisseling behoort ook met gemak uitgevoer te kan word. Die laaste werk in hierdie volume is die Te Deum van Marc A. Charpentier (1643-1704) wat op volle orrel uitgevoer word. Die inhoud van hierdie bundel kan geklassifiseer word as Graad II-standaard.

Voorbeeld 40: Rönnerberg (Volume 2), 2006: 22 (maat 1-17)

Prélude
(from “Te Deum”)
(differentiated non legato)

Registration suggestion:
Man I (Gt): Plenum
Man II (Sw): Flutes 8', 4', 2'
Ped: Foundations 16', 8' (Ped-Gt)

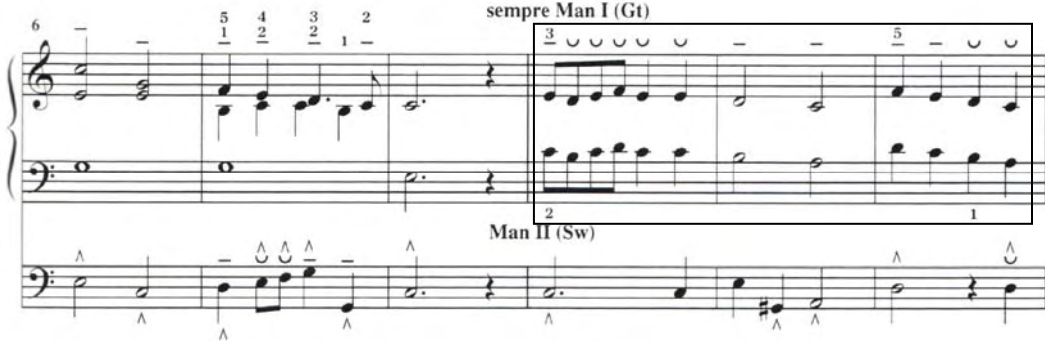
M-A Charpentier
arr. L. Hagström

5.2.4.3 Volume 3

Die leerder se koördinasievermoë word in hierdie volume verder ontwikkel deur:

- parallele beweging tussen die hande:

Voorbeeld 41: Rönnerberg (Volume 3), 2006: 14 (maat 6-11)



- dialoog/nabootsing tussen die hande en voete:

Voorbeeld 42: Rönnerberg (Volume 3), 2006: 22 (maat 1-3)



Voorbeeld 43: Rönnerberg (Volume 3), 2006: 22 (maat 11-16)





- teenoorgestelde beweging tussen die hande en voete:

Voorbeeld 44: Rönnerberg (Volume 3), 2006: 18 (maat 11-16)

- manuaalwisseling:

Voorbeeld 45: Rönnerberg (Volume 3), 2006: 22 (maat 11-15)



- chromatiese beweging in die pedaalparty:

Voorbeeld 46: Rönberg (Volume 3), 2006: 10 (maat 1-4)

- die speel van 'n melodielyn met óf die linkerhand, die regterhand of die voete:

Voorbeeld 47: Rönberg (Volume 3), 2006: 23 (maat 11-17)

Die vingersetting in bogenoemde voorbeeld veroorsaak egter 'n non-legato aanslag en sou verkieslik uitgevoer moet word met vingerwisseling om legato-spel te verbeter, soos in maat 12 aangedui is by *.

Tegniese vaardighede wat in hierdie volume ontwikkel word, sluit in:

- verdeling van stempartye tussen die hande:

Voorbeeld 48: Rönnerberg (Volume 3), 2006: 12 (maat 5-9)



- manualitêre toonleerpassasies:

Voorbeeld 49: Rönnerberg (Volume 3), 2006: 12 (maat 10-14)



- ornamentasie:

Voorbeeld 50: Rönberg (Volume 3), 2006: 20 (maat 6-10)



- arpeggio-spel in die pedaal (B majeur):

Voorbeeld 51: Rönberg (Volume 3), 2006: 17 (maat 1-4)



Nuwe toonsoorte wat in hierdie volume bekendgestel word is D majeur, c mineur en B majeur. Benewens 'n vaardigheid in kontrapuntale spel, die speel van toonleerpassasies en manueelwisseling, behoort die leerder aan die einde van hierdie volume oor 'n taamlike gevorderde tegniese vaardigheid te beskik op ongeveer Graad III-standaard.

5.2.4.4 Volume 4

Die repertorium in hierdie volume bied aan die speler ervaring in die gebruik van vroeë vingersettings sowel as konvensionele vingersettings. Werke in hierdie volume is meer gevorderd en behels ook die byvoeging van duimglissando wat nog nie voorheen bekendgestel is nie. Volwaardige pedaalsolo's, waaronder uittreksels uit werke van Vincent Lübeck (1654-1740) en J.S. Bach (1685-1750), vereis 'n gevorderde vlak van pedaaltegniek. Die klem word deurentyd op artikulasie geplaas.

Voorbeeld 52: Rönnerberg (Volume 4), 2006: 13 Lübeck, Prelude in F majeur

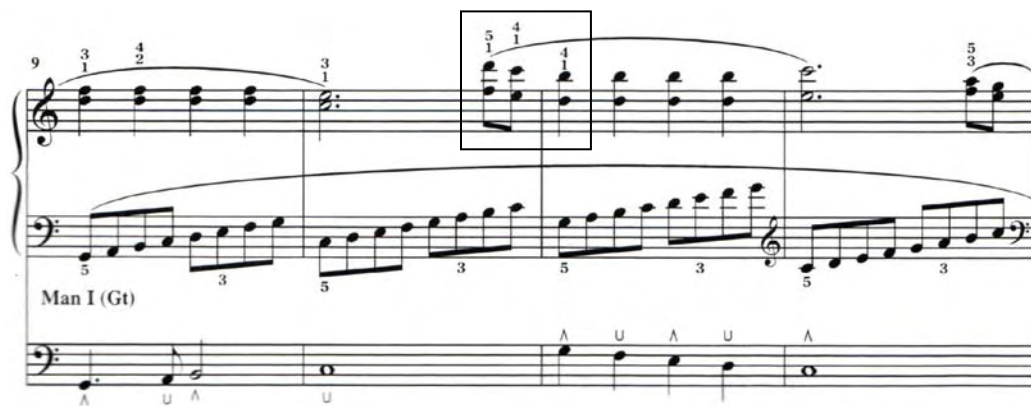


Voorbeeld 53: Rönnerberg (Volume 4), 2006: 18 J.S. Bach, Prelude in B-flat major



Die enigste nuwe toonsoort wat in hierdie volume verskyn is B-mol majeur, terwyl toonsoorte wat voorheen aan die speler bekendgestel is, weer hersien word. *A Short Story* van Heinrich Lichner (1829-1898) verskyn aan die einde van die volume waarin die meeste tegniese vaardighede wat vantevore aangeleer is, aangetref word. Dit sluit in gebroke akkoorde, toonleerpassasies in die manuele, vingerwisseling, voetwisseling, manueelwisseling. Duimglissando word hier vir die eerste keer in die metode bekendgestel.

Voorbeeld 54: Rönnerberg (Volume 4), 2006: 24 (maat 9-12)



Die bundel word afgesluit met 'n *Organ Piece* deur Justin H. Knecht (1752-1817), geskryf in tokkatestyl met talle toonleerpassasies en parallelle beweging wat deur albei hande met 'n virtuoso plenum-registrasie uitgevoer word. Aangesien die vaardigheidsvlak in hierdie Volume vinnig toeneem behoort 'n leerder aan die einde van hierdie vier bundels te vorder tot Graad V-VI standaard.



Voorbeeld 55: Rönnerberg (Volume 4), 2006: 26 (maat 1-9)

Organ Piece

Registration suggestion:
Plenum

J. H. Knecht

The first system of the musical score is for measures 1-5. It features three staves: a treble clef staff for the right hand, a bass clef staff for the left hand, and a separate bass clef staff for the pedal. The right hand part is marked 'Man I (Gt)'. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Pedal points are marked with a triangle symbol (Δ) under the notes in the pedal staff.

The second system of the musical score is for measures 6-9. It features three staves: a treble clef staff for the right hand, a bass clef staff for the left hand, and a separate bass clef staff for the pedal. The right hand part contains complex rhythmic patterns with many sixteenth notes. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Pedal points are marked with a triangle symbol (Δ) under the notes in the pedal staff.

5.3 Kriteria vir die ontleding van die Suzuki-orrelmetode

In die proses om die onderskeie kriteria vir die ontleding van die Suzuki-orrelmetode te bepaal kan die volgende vrae gevra word:

- Is die *uiteensetting van die materiaal* wat gebruik word logies, sistematies en stimulerend?
- Word die *basiese tegniese vaardighede* aangespreek?
- Geniet die *ontwikkeling van koördinasie-vaardighede* genoegsame aandag?
- Hou die metode rekening met *eietydse speeltegnieke*?
- Is die repertorium verteenwoordigend van *verskillende styltydperke*?
- Is voldoende *aanwysings en vertolkingstekens* aangebring?
- Word voldoende aandag geskenk aan *nootleesvermoë*?
- Watter rol speel die *ondersteuning van die ouer*?

Tydens die ontleding van die Suzuki-orrelmetode wat hierna volg, word drie belangrike voorwaardes op grond van die tradisionele orrelmetodes gestel, naamlik:

- dat die navorsing sal bydra tot die *identifisering van suksesvolle orreltegnieke*, wat vanaf 'n vroeë ouderdom bemeester kan word;
- dat *belangstelling* by leerders gekweek sal word, selfs sonder enige vorige blootstelling; en
- dat die Suzuki-orrelmetode 'n grondige *tegniese vaardigheid* sal verseker.

5.4 Ontleding van die Suzuki-orrelmetode

5.4.1 Uiteensetting van onderrigmateriaal

Al die Suzuki-metodes vir instrumentale musiekonderrig is gebaseer op bekende volkswysies en melodieë wat reeds deel uitmaak van die leerder se ervaringswêreld. Die leerder word gelei om die tegniese vaardighede sistematies aan te leer met behulp van die repertorium. Die jong kind vind gewoonlik aanklank by die keuse van die repertorium en word ook in staat gestel om deur middel van die universele taal van musiek wêreldwyd met Suzuki-spelers te kommunikeer. Variasies op *Twinkle, Twinkle, Little Star* wat aan alle Suzuki-spelers bekend is, word tydens aanvangsonderrig gebruik.

In die geval van 'n klavierspeler sal die oorskakeling na orrelonderrig maklik geskied as gevolg van die gebruik van bekende repertorium wat ook in die klaviermetode vervat is. Die sistematiese samestelling van die repertorium dra daartoe by dat die tegniese vaardighede vinnig op mekaar volg wat verveling by die leerder teenwerk. Die inhoud van die Suzuki-orrelmetode kom baie *stimulerend* vir die jong leerder voor en dra ook grootliks by tot die kweek van 'n liefde vir die instrument.

Hierdie wyse van onderrig dra verder daartoe by dat die aanleer van 'n tegniese vaardigheid musikale betekenis verkry en dat speelvaardighede, 'n skeppende vermoë en musikale smaak dadelik ontwikkel word. Die aanbieding van die onderrigmetode word sodoende meer interessant deur die fisiese komponente uit die musiek self te herlei en drilwerk te probeer vermy (Lamprecht, 1990: 194).

5.4.2 Basiese tegniese aspekte

Die tempo waarteen die onderwyser die inhoud van die orrelmetode bekendstel word grootliks deur die spesifieke ouderdom en vermoëns van die leerder bepaal. In sommige gevalle kan dit impliseer dat 'n leerder in staat is om slegs een of twee mate tydens 'n praktiese les te bemeester. 'n Baie jong beginner neem gewoonlik etlike weke voordat 'n ontspanne vingeraksie met een vinger ontwikkel is. Dit kan selfs so lank as twee jaar duur om die basiese aanslag soos geïllustreer deur middel van *Twinkle, Twinkle, Little Star*, behoorlik te kan bemeester. Dit is ook belangrik dat 'n nuwe vaardigheid slegs bekendgestel word nadat die vorige vaardigheid bemeester is. 'n Verdere voorwaarde is dat die leerder 'n nuwe vaardigheid tydens die praktiese les moet kan bemeester voordat dit as tuiswerk gegee word (Rönning, Persoonlike korrespondensie: 27 Februarie 2009).

Sodra 'n ontspanne non-legato aanslag bemeester is word legatospel aangeleer. Laasgenoemde verg groter beheer in die afbeweeg en loslaat van die klawers om 'n skoon en vloeiende oorgang tussen die note te bewerkstellig. Sommige vingersettings in die metode behoort egter aangepas te word. Een van die tekortkominge is die min gebruik van vingerwisseling wat onontbeerlik is vir 'n legato-aanslag.

Die tegniese vaardighede word *sistematies* en geïntegreerd met die repertorium aangebied. Die orrelonderwyser gebruik sy eie oordeel om die repertorium op so 'n wyse aan te bied dat struikelblokke betyds geïdentifiseer en uitgeskakel kan word alvorens die tegniese aspekte, wat in die repertorium voorkom, bemeester kan word. Tegniese vermoëns word verskerp deur spesifieke vaardighede uit te lig en te herhaal. Die Suzuki-metode berus dus grootliks op demonstrasies van die onderwyser en die herhaling van vaardighede totdat dit gevestig is.

Die *basiese tegniese vaardighede* wat suksesvol deur die loop van die orrelmetode aangebied word, berus grootliks op 'n kind se vermoëns en persoonlike motivering. So byvoorbeeld sal 'n basiese pedaaltegniek, wat 'n ontspanne beweging vanuit die enkel behels, met die voet wat terselfdertyd in kontak met die pedaalbord bly, nie met dieselfde presisie deur 'n vyfjarige as 'n twaalfjarige leerder uitgevoer kan word nie. Die aanleer van hierdie basiese pedaalvaardigheid sal dus by die jonger kind verskil, aangesien die spiere nog nie voldoende ontwikkel is nie. Die baie jong kind sal aanvanklik nie met die korrekte plasing, aan die binnekant van die groottoon, kan speel nie, maar dit behoort so gou as moontlik reggestel te word sodra die relevante spierontwikkeling versterk is.

'n Opgeleide onderwyser behoort egter sensitief vir elke leerder se spesifieke kognitiewe-, intellektuele-, emosionele- en sosiale vermoëns te wees, soos dit in hoofstuk 2 bespreek is. Bogenoemde maak 'n integrale deel uit van 'n kind se opvoeding, ook ten opsigte van sy musikale vorming. Elke kind ontwikkel op sy eie manier, hoewel daar sekere veralgemenings by elke ouderdomsgroep mag voorkom.

5.4.3 Ontwikkeling van koördinasie-vaardighede

Tydens orrelonderrig aan 'n jong leerder dra die ontwikkeling van 'n koördinasievermoë gewoonlik meer gewig as die aanleer van tegniese vaardighede. Laasgenoemde ontwikkel volgens elke kind se vermoë op voorwaarde dat die regte grondslag gelê word. Gedurende die eerste jaar of twee van orrelonderrig beweeg die voete slegs binne die omvang van 'n vyfde-interval in die middel van die pedaalbord. Dit verskaf voldoende geleentheid om aanpassingsprobleme te oorbrug en om basiese voetplasing later reg te stel.

Alhoewel een van die vernaamste voordele van die Suzuki-orrelmetode juis daarin lê dat die kind vroeg reeds aan koördinasievaardighede blootgestel word, is 'n tekortkoming die gebrek aan verdere blootstelling aan trios en kontrapuntale spel ter wille van die inskerping daarvan. Die vermoë om op 'n jong ouderdom slegs 'n enkel noot gelyktydig met een hand en voet te laat klink bied aan die kind 'n voorsprong bo ander wat nie oor hierdie ervaring beskik nie. Die vestiging van 'n koördinasievermoë, deur gebruik te maak van 'n gedifferensieerde aanslag in beide hande en voete, is een van die belangrikste eienskappe van die Suzuki-orrelmetode.

Die voordele van vroeë blootstelling aan basiese orreltegnieke bied nie alleenlik 'n voorsprong aan die kind as musikus nie, maar ook in sy totale ontwikkeling as mens. Vaardighede wat tydens orrelonderrig aangeleer word, soos byvoorbeeld vooruit-dink, lees van drie notebalke, sensitiwiteit vir klankkleur asook die hantering van verskeie take tegelyk ("multi-tasking"), speel 'n groot rol in die ontwikkeling van die kind as individu.

5.4.4 Eietydse speeltegnieke

Vanaf die eerste orrelles word klem op artikulasie geplaas deur die aanleer van 'n non-legato aanslag. Die spesifieke aanspreek en loslaat van toetse is veral belangrik omdat die speler direk in beheer van die orrel se lugstroom is. Die belangrikste aspek van artikulasie is dus die vermoë om die kleppe van die orrel op 'n sensitiewe wyse te beheer. Deur die aanleer van 'n non-legato aanslag en die skuif van die handposisie, word die grondslag gelê vir die latere aanleer van vroeë vingersettingtegnieke.

Die uitvoering van toonleerpasiasies met konvensionele vingersetting dra by tot die vestiging van 'n legato-aanslag wat een van die belangrikste beginsels van orrelvaardigheid is. Dit kan dus met reg geoordeel word dat die inhoud van die Suzuki-orrelmetode baie goed met *eietydse speeltegnieke* vergelyk, vanweë die blootstelling aan die onderskeie uitvoeringspraktyke.

5.4.5 Verskillende styltydperke

In hierdie opsig is die Suzuki-orrelmetode nie so omvangryk soos die meeste ander orrelmetodes nie. Die verwerkings en komposisies is oorwegend in Romantiese styl geskryf. Die metode blyk egter suksesvol te wees in die bekendstelling van die basiese tegnieke om die leerder toe te rus met die onderskeie speeltegnieke.

5.4.6 Aanwysings en vertolkingstekens

Dit is belangrik om daarop te let dat die inhoud van Volume 1 en 2 van die Suzuki-orrelmetode meesal deur middel van beluistering, nabootsing en herhaling instudeer word. 'n Leesvaardigheid word eers bekendgestel nadat alle tegniese aspekte vasgelê is en die leerder oor 'n redelike koördinasievermoë beskik. Om hierdie rede is geen voorskrifte vir die spesifieke uitvoering van tegniese vaardighede aangedui nie. Die repertorium en tegniese studies is egter van *volledige vertolkingstekens* voorsien wat vingersettings, voetsettings, artikulasie-aanduidings, fraseringsbogies, dinamiese tekens, registrasie-aanduidings en manueel-aanwysings betref.

Voorbeeld 56: Rönnerberg (Volume 4), 2006: 20 (maat 1-8)

Registration suggestion:
Man I (Gt): Foundations 8', 4'
Man II (Sw): Flutes 8', 4'
Ped: 16', 8'

March
(From *The Nutcracker Suite*)

P. Tchaikovsky
Arr. L. Hagström



The musical score is presented in three systems. The first system shows the Manual part with two staves: the upper staff is for Man I (Gt) and the lower staff is for Man II (Sw). The Pedal part is shown on a separate staff below. The Manual part begins with a *p* dynamic and includes various articulations such as slurs and accents. The Pedal part is mostly rests. The second system continues the Manual part with a *Legato* marking and includes fingerings and slurs. The Pedal part also includes fingerings and slurs. The third system continues the Manual part with a *Legato* marking and includes fingerings and slurs. The Pedal part also includes fingerings and slurs.

5.4.7 Leesvaardigheid en bladleesvermoë

Rönnerberg beveel aan dat die leerder so goue as moontlik moet begin met die aanleer van 'n nootleesvaardigheid. Die aanleer daarvan kan geskied deur 'n eenvoudige teks op twee notebalke, wat die byvoeging van 'n enkel pedaallyn op 'n derde balk later kan vergemaklik (Persoonlike korrespondensie: 27 Februarie 2009).

Die grootste probleem wat moontlik kan ontstaan indien die leesvermoë eers op 'n later stadium aangeleer word, is dat die leerder dan reeds oor 'n hoër vlak van tegniese vaardigheid beskik. Kotzé (1987: 73) het tydens haar navorsingstudie dieselfde praktiese

probleem geïdentifiseer. Indien die repertorium slegs deur middel van die geheue aangeleer word kan dit die leerder se potensiele bladleesvermoë so nadelig beïnvloed dat sy algehele musikale ontwikkeling hierdeur aan bande gelê word (Kotzé, 1987: 73). Die gebrek aan 'n leesvermoë kan luiheid vir die aanleer van 'n leesvaardigheid by die leerder veroorsaak en kan ook daartoe bydra dat detail in die musikale uitvoering ontbreek.

Navorsing in Indië het egter getoon dat 'n kind sonder formele opleiding en nootleesvermoë uiteindelik beter presteer het as musikus. Die voordele verbonde daaraan om eers op 'n latere stadium aan musieknotasie blootgestel te word, hou onder andere verband met die vermoë om gemaklik op gehoor te speel, die musikale geheue beter te ontwikkel, en dat minder beperking op kreatiwiteit geplaas word. Volgens Green & Bray (1997) ontwikkel 'n leerder se leesvaardigheid vinniger ná blootstelling aan ritmiese en melodiese motiewe.

Die aanvanklike blootstelling aan luistervaardigheid voordat formele onderrig plaasvind, stel die kind in staat om toonhoogtes en ritmes makliker te herken wanneer 'n leesvaardigheid uiteindelik aangeleer word. Die aanleer van die noteteks vind later bloot deur assosiasie plaas, as gevolg van uitgebreide ondervinding in gehoorontwikkeling tesame met die ontwikkeling van die kind se geheue (Mills & McPherson, 2006: 159). 'n Ideale situasie sou ontstaan waar die nootleesvaardigheid van die leerder stelselmatig dieselfde vlak as die tegniese vaardigheid bereik.

5.4.8 Die rol van die ouer

Een van die primêre beginsels van die Suzuki-filosofie is dat 'n ouer terselfertyd opleiding ontvang om die jong leerder tydens

oefensessies by te staan. Bogenoemde is egter nie tydens orrelonderrig uitvoerbaar soos in die geval van ander musiek-instrumente nie weens die feit dat twee persone nie gelyktydig op een instrument onderrig kan ontvang nie. Vir dié doel is dit raadsaam dat die ouer vir ongeveer agt weke onderrig ontvang voordat die kind met formele opleiding begin. In hierdie tyd word die ouer bewus gemaak van die basiese beginsels van die Suzuki-filosofie, asook 'n kennis van orreltegniek en nootleesvermoë word aangeleer in hierdie tyd. Die ouer leer ook om die variasies op *Twinkle, Twinkle, Little Star* te bemeester wat tydens die kind se aanvangsonderrig gebruik word.

Die gebruik dat die ouer nie slegs terselfdertyd onderrig ontvang nie maar ook die praktiese lesse van die kind bywoon, kan in ons moderne samelewing bevraagteken word. Die omstandighede van die hedendaagse moeder dra daartoe by dat sy nie slegs huisvrou is nie, maar terselfdertyd ook beroepsvrou. Hierdie verpligtinge bring mee dat sy nie soveel tyd en aandag aan haar kinders kan bestee soos voorheen nie. Selfs in die Oosterse lande, waar die Suzuki-metode sy oorsprong het, tree hierdie tendens al hoe meer na vore (Takeuchi, 1997: 9).

Die onderwyser moet verder toesien dat die ouer die opdragte tydens die les verstaan en deeglik kennis dra daarvan sodat die toesig tuis effektief kan plaasvind. Alhoewel die belangstelling en motivering van die ouer in 'n groot mate bepalend is vir die sukses van die hierdie metode van onderrig, kan 'n ouer wat oor min musikale ervaring en/of vermoëns beskik, die prestasie van die kind kortwiek. Die onderwyser is dus grotendeels daarvoor verantwoordelik om toe te sien dat die lesaanbieding voortdurend op 'n stimulerende, genotvolle en gemotiveerde wyse aangebied word.

5.5 Opsomming

Alhoewel daar reeds heelwat navorsing oor die verskillende benaderings tot orrelmetodiek gedoen is, bestaan daar nog min navorsing oor spesifieke meetinstrumente wat gebruik kan word om die sukses van hierdie orrelmetodes te bepaal. Nog minder navorsing is gedoen oor alternatiewe orrelmetodes wat op die jonger kind gemik is. So byvoorbeeld beskik 'n vyfjarige kind oor weinig lees- en/of koördinasievaardighede en het waarskynlik nog geen blootstelling aan die klank van 'n orrel gehad nie. Min eksperimentele navorsing oor die effek van die Suzuki-onderrigmetode op die musikale ontwikkeling van die kind is al gepubliseer (McDonald & Simons, 1989: 168).

Heelwat navorsing is egter reeds gedoen oor, onder andere, onderrigmetodes vir viool en klavier, met veral klem op die diverse faktore wat 'n rol speel in die onderrigsituasie. Daar bestaan egter 'n groot leemte vir navorsing oor nuwe of alternatiewe metodes vir aanvangsonderrig, veral dié wat spesifiek gemik is op die orrel. Benewens die ondersoek na alternatiewe metodes, is daar ook min navorsing tot dusver gedoen oor die potensiële impak van alternatiewe benaderings, wat met die ontwikkelingsaspekte van die kind verband hou.

Ten spyte van die min navorsing wat tot dusver uitgevoer is om die sukses van die Suzuki-metode te bepaal, beklemtoon dr Suzuki die belangrikheid van musikale sensitiwiteit in die lewens van kinders. Laasgenoemde behoort eintlik voorkeur te geniet bo die ontwikkeling van voordragvaardighede (Tolbert, 1980: 138). Die opgeleide onderwyser behoort egter deurentyd toe te sien dat spesifieke doelwitte vir die leerder gestel word om die aanleer van tegniese vaardighede te stimuleer en aan te moedig. Die voorvereistes vir suksesvolle aanvangsonderrig behoort ook onder andere die kind se kognitiewe en fisieke ontwikkeling, asook sy koördinasievermoë in te sluit,

veral wanneer in ag geneem word dat hy op 'n vroeër ouderdom nog op hierdie gebiede onderontwikkel is.

Die beskikbaarstelling van onderrigmateriaal wat aan die kind bekend is, soos in die geval van die Suzuki-metodes, word ook deur navorsers soos McPherson en Gabrielson ondersteun. Volgens hierdie navorsers kan 'n kind voor ses jaar reeds 'n musiekinstrument makliker bemeester indien bekende melodieë tydens onderrig ingesluit word. Die kind kan dus, met behulp van die bekende repertorium, fokus op die oor-hand koördinasievaardighede, om sodoende die grondslag te lê vir die latere ontwikkeling van leesvaardighede asook om sy verbeelding te stimuleer (McPherson en Gabrielson, 2002: 331-348).

Tydens die evaluering van die onderskeie orrelmetodes is dit noodsaaklik om die voor- en nadele van vroeë blootstelling aan orrelonderrig op te weeg teenoor die ontwikkeling van 'n volhoubare tegniese vaardigheid op die orrel. In hierdie opsig slaag die Suzuki-orrelmetode grootliks daarin om die struikelblokke te oorkom deur middel van fisiese veranderinge aan die instrument voor te stel, asook die ontwerp van 'n oefenorrel en die beskikbaarstelling van toeganklike repertorium.

Die afgelope aantal jare is heelwat navorsing oor die "direkte" wyse van onderrig gedoen, wat die basis van tradisionele instrumentale musiekonderrig vorm, en dui op 'n een-tot-een onderrigsituasie. Die Suzuki-filosofie, daarenteen, is op die konstruktivistiese metode gebaseer, waar die klem vanaf die eerste les op die ontdekking van die instrument geplaas word deur middel van nabootsing en eksperimentering, asook onderrig in groepsverband.

Die vraag kan tereg gevra word of die konstruktivistiewe onderrigmetode as 'n langtermyn metode beskou kan word. In hierdie opsig is dit belangrik om

kennis te neem van die debat waar direkte onderrig en vaardigheidsontwikkeling in vergelyking geplaas word met die konstruktivistiese sienswyse. Laasgenoemde kan op verskeie maniere van onderrig dui, maar in die mees algemene omstandighede is die uitkoms van hierdie metode van onderrig daarop gemik om die leerder aan te spoor tot probleemoplossing deur middel van eksperimentering. Onder leiding van die onderwyser word die leerder aangemoedig om die probleem self te ontdek en te ontleed. Die vaslegging van 'n langtermyngeheue behoort egter as uitgangspunt te dien vir enige onderrigmetode. 'n Metode wat nie sodanige uitkomstete toon nie kan nie as suksesvol beskou word nie.

Die sukses van die konstruktivistiese wyse van onderrig berus grootliks op self-ontdekking en blootstelling, eerder as om ingestel te wees op die ontwikkeling van tegniese vaardighede. Die uitdaging wat in hierdie opsig aan die Suzuki-orrelmetode gestel word, is om die jong kind geïnteresseerd te maak in die orrel, om vaardighede aan te leer, motivering te kweek, deursettingsvermoë te behou en langtermynsukses te verseker. Onderrig aan die jong beginner, met geen vorige ervaring, verg innoverende insette van die onderwyser. Alhoewel 'n kind op so 'n jong ouderdom daarop ingestel is om nuwe dinge te ontdek en maklik gefassineer word deur die orrel met sy ryke klankverskeidenheid, kan die aanleer van 'n betroubare tegniese vaardigheid baie lank neem. Hierin speel die onderwyser 'n leidende rol deur die aanleer van die onderskeie konsepte af te wissel met demonstrasies, beweging en musiekspeletjies.

Een van die vernaamste tekortkominge wat geïdentifiseer is tydens die evaluering van die Suzuki-orrelmetode is die aanleer van verkeerde gewoontes. Weens die fisiese tekortkominge van die jonger leerder word kontak met die pedaalbord meesal sonder skoene aangedurf wat meebring dat die voet geen ondersteuning het nie. Die pedaal word in so 'n geval met die opening tussen die groottoon en die tweede toon gespeel met die hak wat

in die lug staan. Verkeerde plasings wat sodoende aangeleer word, soos ook opgemerk kan word in die foto's op bladsye 113 en 116, kan moeilik reggestel word indien dit te lank uitgestel word. 'n Betroubare pedaaltegniek berus op die regte kontakpunt, aan die binnekant van die groottoon met die nodige ondersteuning van die hak, om akkurate en netjiese spel te bewerkstellig.

Alhoewel die Suzuki-orrelmetode heelwat nabootsing, toonleerpassasies en beweging in teenoorgestelde rigting bevat, ter wille van die aanleer van 'n koördinasievermoë, is die komposisies oorwegend in homofoniese styl. Die leerder kry dus min ervaring van werke in kontrapuntale styl, wat as een van die grootste tekortkominge geïdentifiseer is.

Die basiese riglyne vir suksesvolle opleidingsprogramme is volgens Austin *et al* (2006: 213) die volgende:

- *Vaardighede* behoort só aangeleer te word dat dit later outomaties geskied.
- Opdragte moet só beplan word dat 'n *verskeidenheid* vaardighede tydens 'n praktiese les aangeleer kan word.
- Hulp moet aanvanklik op só 'n wyse aangebied word dat nie te veel inligting in die *korttermyngeheue* gestoor hoef te word nie. Hierin speel herhaling en die vaslegging van konsepte 'n belangrike rol voordat 'n nuwe vaardigheid bekendgestel word.
- *Motivering* is deurentyd noodsaaklik om vordering te bewerkstellig. Konsepte behoort vinnig afgewissel te word deur middel van musiekspelletjies en ander vindingryke metodes om verveling by die leerder teen te werk.
- Die einddoel moet voortdurend voor oë gehou word om *belangstelling* te stimuleer en te prikkel.

Die uiteindelijke doelwit van hierdie navorsingstudie is om riglyne te formuleer wat orrelonderrig aan die jonger kind meer toeganklik kan maak. Op grond van die bestudering van die Suzuki-orrelmetode as alternatiewe onderrigmetode in die voorafgaande hoofstuk, kan daar voortgegaan word om sekere gevolgtrekkings en aanbevelings te formuleer.

HOOFSTUK 6

GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

6.1 Gevolgtrekkings van die analisering van die alternatiewe orrelmetodes

Op grond van die inligting wat versamel is asook die ondersoek na alternatiewe metodes om orrelonderrig op 'n vroeër ouderdom toeganklik te maak, kan die volgende gevolgtrekkings gemaak word:

- Alhoewel daar tot dusver min navorsing oor alternatiewe metodes van orrelonderrig gedoen is, is dit bekend dat die Suzuki-filosofie reeds jarelank suksesvol aangewend word in die onderrig van ander musiekinstrumente, soos die viool, tjello, kontrabas, klavier, dwarsfluit, harp, kitaar en blokfluit. Aangesien die toepassing daarvan op orrelonderrig nog taamlik nuut is, bestaan geen navorsing wat die langtermynsukses daarvan in die praktyk getoets het nie. Sekere aannames word in hierdie navorsingstudie gemaak op grond van die ervarings wat Rönnerberg met die skrywer gedeel het (Persoonlike korrespondensie: 2007-2009).
- 'n Kind word reeds vanaf geboorte deur klanke en woorde omring. Een van die opvallendste kenmerke van die Suzuki-onderrigmetode is die gebruik van bekende repertorium tydens aanvangsonderrig. Onderrig vind dus op 'n soortgelyke wyse plaas as waarop 'n moedertaal aangeleer word.

- Die kind se belangstelling in musiek word grootliks deur die ouer bewerkstellig. Hierdie belangstelling hang grootliks af van die mate van blootstelling wat die ouer aan die kind bied. Indien die ouer nie 'n persoonlike belangstelling in orrelmusiek toon nie, is dit hoogs onwaarskynlik dat die kind daarin sal belangstel.
- Ouerbetrokkenheid is nie uniek wat die Suzuki-filosofie betref nie, want dit behoort deel uit te maak van die basiese beginsels van onderrig. Daar kan met reg aanvaar word dat onderwysers wat die ideaal van ouerbetrokkenheid nastreef, vanselfsprekend die Suzuki-beginsels tydens onderrig sal toepas.
- Die repertorium wat deur alle Suzuki-leerders aangeleer moet word dien nie slegs as 'n universele taal nie, maar bied ook aan leerders 'n geleentheid vir interaksie en musisering in groepsverband. Alhoewel ensemblespel in die geval van die orrel nie altyd prakties uitvoerbaar is nie, verleen sommige konsertsale en kerkgeboue hul wel daartoe deur die spesifieke plasing van die orrel. In hierdie opsig kan die mobiele instrument wat in Swede ontwerp is ook 'n bykomende oplossing bied. Suzuki-byeenkomste word jaarliks in Suid-Afrika aangebied vir leerders wat oorwegend onderrig in viool ontvang. Aangesien orrelonderrig gewoonlik in isolasie plaasvind, kan dit die ideale geleentheid aan jong orreliste bied om ook aan hierdie byeenkomste deel te neem.
- Hoewel *Twinkle, Twinkle, Little Star* as melodie baie algemeen by Suzuki-onderrigmetodes gebruik word, hou dit volgens die navorser nie direk met die filosofie verband nie. Die vraag kan gevra word of dit by die Suzuki-metode gaan oor 'n spesifieke repertorium wat aangebied moet word of nie. Dit is egter wel belangrik dat die repertorium by die ervaringswêreld van die kind moet aansluit. Die

Suzuki-onderrigmetode impliseer egter 'n sekere benadering en is nie van 'n spesifieke "Suzuki-repertoire" afhanklik nie. Die Suzuki-metode verskil van die tradisionele onderrigmetodes in dié sin dat die klem eerder geplaas word op *hoe* die onderrigmateriaal aangebied moet word, eerder as op *wat* aangebied behoort te word. Tegnieese vaardighede kan op dieselfde wyse aangeleer word met behulp van enige repertoire mits dit oordeelkundig deur die onderwyser uitgesoek word. Die navorser is dus van mening dat enige repertoire wat oordeelkundig uitgesoek is, suksesvol tydens onderrig aangewend kan word.

- Benewens die toeganklike repertoire, wat die vertrekpunt van aanvangsonderrig aan die jonger leerder is, kan die tegnieese oefeninge soos vervat in die metode van Ingelse nuttig gebruik word. Alhoewel die Suzuki-beginsels suksesvol tydens onderrig aan die jonger leerder aangewend word, is die navorser van mening dat 'n kombinasie van die metodes van Ingelse en Rönberg die orrelonderwyser voldoende kan toerus vir die taak.
- In teenstelling met die tradisionele metodes van orrelonderrig, maak die Suzuki-onderrigmetode vir die eerste paar jaar grootliks staat op gehoorontwikkeling, nabootsing en herhaling. Die kind word aangemoedig om dieselfde hoë peil van aanbieding te handhaaf, deur gereeld na die repertoire te luister asook om mede-leerders se praktiese lesse by te woon. Hierdie wyse van onderrig bied aan die leerder die geleentheid om te eksperimenteer en om aanvanklik eerder te fokus op aanslag en klankproduksie.
- Die aanleer van 'n koördinasievermoë word vroeg reeds in die Suzuki-orrelmetode bekendgestel. In teenstelling hiermee word die vorming van 'n koördinasievermoë by die tradisionele orrelmetodes meesal

uitgestel totdat 'n redelike vlak van manueel- en pedaaltegniek bereik is. Benewens die vestiging van 'n koördinasievermoë kan dit die jong beginner, wat oor geen vorige musiekervaring beskik nie, etlike maande of selfs jare neem om 'n basiese orrelaanslag te bemeester. In hierdie opsig speel die onderwyser 'n groot rol om belangstelling by die jong leerder deurentyd te behou asook om motivering en deursettingvermoë te kweek.

- Alhoewel daar reeds vanaf die eerste les aandag aan artikulasie gegee word, speel die korrekte plasing van die voete nie 'n primêre rol tydens die instudering van pedaalvaardigheid nie. 'n Jong kind wat nog nie volkome beheer oor sy motoriese bewegings het nie, speel 'n pedaalhoof met die opening tussen die groot- en tweede toon. Namate die leerder met die instrument vertrou raak en sy fisieke- en motoriese vaardighede verbeter, behoort die ondersteuning van die hakke en enkels in so 'n mate te ontwikkel dat 'n akkurate pedaaltegniek daardeur verseker word. Hierdie foutiewe plasing behoort so vroeg as moontlik reggestel te word om te verhoed dat verkeerde gewoontes ten koste van tegniese vaardighede aangeleer word. Rönberg is van mening dat kontak met die pedaalbord meer sensitief is deur die dra van sokkies (sien foto op bladsy 113), maar skoene met 'n dun leersool is verkieslik.
- Ten spyte daarvan dat die beginner gewoonlik meer tyd nodig het om die basiese beginsels van orrelspel te bemeester, behoort dit hom nie te diskwalifikeer om op 'n vroeër ouderdom met orrelonderrig te begin nie.

Op grond van bogenoemde gevolgtrekkings kan met reg geoordeel word dat die Suzuki-beginsels wel 'n belangrike rol kan speel om die orrel meer toeganklik vir 'n jonger generasie orreliste te maak. 'n Onderrigmetode wat

hierdie uitgangspunte nastreef behoort nie noodwendig as 'n Suzuki-metode bekend te staan nie, maar behoort eerder op grond van die filosofie, as 'n *Suzuki-gebaseerde* benadering aangewend te word.

6.2 Aanbevelings vir die orrelonderwyser

Na die bestudering en die evaluering van die alternatiewe onderrigmetodes en op grond van die uitgebreide literatuurstudie wat onderneem is, kan sekere aanbevelings vir orrelonderwysers gemaak word. Hierdie aanbevelings kan as riglyne dien om die orrel meer toeganklik te maak, om weer die gewildheid daarvan te herwin en om die voortbestaan van orrelonderrig te verseker.

- 'n Belangstelling in orrelmusiek moet eerstens by die ouers gewek word. Benewens die blootstelling aan goeie orrelmusiek behoort die behoeftes van die veranderende musiekgeluk ook in ag geneem te word. Indien die nodige blootstelling aan ouers verleen word, kan die kind in hul belangstelling deel en sodoende ook 'n liefde vir die klank van die orrel ontwikkel. 'n Jong kind vind die orrel gewoonlik fassinerend. Die visuele impak wat die orrel op 'n jong kind het moet ook nie onderskat word nie.
- Ouers behoort vooraf blootgestel te word aan die basiese orreltegniek en die uitdagings verbonde aan 'n koördinasievermoë asook spesifieke oefenprosedures, om later die nodige ondersteuning tuis aan die kind te bied. Vir hierdie doel is 'n inleidende kursus vir die ouer onontbeerlik. Dit verseker dat 'n "driehoek-beginsel" van *onderwyser - leerder - ouer* bewerkstellig word.

- Die spesifieke motivering van elke kind behoort ook tydens toelating tot orrelonderrig in ag geneem te word. Ouers, sowel as onderwysers, moet nie slegs sensitief wees ten opsigte van elke kind se behoeftes nie, maar ook nie druk op die kind te plaas om onderrig te ontvang nie. Die keuse tot onderrig moet dus uit vrye wil gemaak word. Die kind se motiveringsvlak asook sy musikale vermoëns hou direk met sy vordering verband en is bepalend vir die tempo waarteen die kursusinhoud aan die leerder bekend gestel word. Individuele verskille tussen kinders, selfs binne gesinsverband, vind gewoonlik neerslag in persoonlike belewenisse, wat kan lei tot 'n verskil in motivering en leerprestasie. Vandaar die feit dat kinders in dieselfde gesin selfs verskillende belangstellings kan toon.
- Orrelonderrig aan die jong kind kan alleenlik suksesvol wees indien fisiese aanpassings by die speeltafel aangebring word soos in Hoofstuk 5 voorgestel is. 'n Verhoogde pedaalbord is as prioriteit geïdentifiseer om die orrel vir die jonger orrelleerder meer toeganklik te maak.
- Orrelonderrig aan die jong kind vereis 'n kreatiewe benadering deur die onderwyser, asook baie geduld en empatie. Vanweë die feit dat 'n leesvaardigheid nog nie by 'n baie jong kind ontwikkel is nie, word tegniese vaardighede in so 'n geval deur middel van nabootsing en herhaling aangeleer. Die onderwyser moet in staat wees om op só 'n wyse te onderrig, dat vaardighede sistematies en effektief bemeester kan word. Die hoeveelheid inligting wat tydens elke les aangebied word, behoort ook by die ouderdom en spesifieke vermoë van elke kind aangepas te word.
- 'n Jong beginner se vordering vind gewoonlik heelwat stadiger plaas. Die aanleer van 'n basiese orrelaanslag kan soms maande neem om

te bemeester, en afhangede van die konsentrasiespan van die jong kind, kan 'n praktiese les in sommige gevalle selfs slegs tien minute duur. Die nabootsing van korter fragmente stel die kind in staat om makliker te onthou en dit deur herhaling in die geheue vas te lê.

- 'n Onderwyser behoort daarteen te waak om nie in 'n roetine te verval deur bloot dieselfde styl van onderrig op alle leerders van toepassing te maak nie. Op grond van die spesifieke behoeftes en vermoëns van die leerder kan daar ook met nuwe metodes eksperimenteer word, wat vir beide die onderwyser en die leerder stimulerend kan wees.
- Die kind se belangstelling kan geprikkel word deur gereelde demonstrasie van die tegniese vaardighede deur die onderwyser, asook die veelsydigheid van die orrel se klankkleure. Bogenoemde kan dus as motivering vir 'n jong leerder dien om doelgerig te oefen. Die skep van geleenthede waar beginners die praktiese orrellesse van gevorderde leerders mag bywoon, kan as verdere motivering dien. Die jonger kind is gedurende sy vormingsjare baie meer ontvanklik vir indrukke en dit stel ook besondere uitdagings aan die onderwyser.
- Dit is belangrik dat die onderwyser sal toesien dat die leerder 'n nuwe vaardigheid eers bevredigend tydens 'n praktiese les kan bemeester, alvorens dit as tuiswerk gegee word. Op hierdie wyse kan die onderwyser enige struikelblokke betyds identifiseer asook kreatiewe metodes vind om probleme tydens die praktiese les uit te stryk.
- Hoewel die Suzuki-filosofie daarop gebaseer is dat die kind musikale vaardighede moet kan aanleer alvorens 'n leesvaardigheid bekendgestel word, moet eenvoudige oefeninge in leesvaardigheid, op grond van die spesifieke leerder se vermoëns, aangebied word sodra 'n basiese tegniese vaardigheid vasgelê is.

- Aangesien die jong leerder aanvanklik staatmaak op nabootsing, is dit belangrik dat die repertorium wat in die lesse aangebied word op 'n klankopname beskikbaar gestel word sodat dit aan die leerder bekend is voordat dit op die orrel aangeleer word. Hierin speel die ouer ook 'n belangrike rol om die klankvoorbeelde daagliks aan die kind voor te speel sodat dit in die onder-bewussyn van die kind vasgelê kan word.
- Ten slotte kan die volgende dien as voorbeeld vir die samestelling van 'n praktiese les aan die jong beginner wat reeds 'n basiese orrelaanslag bemeester het:
 - 1 Stel vas of die leerder na die klankvoorbeelde geluister het. (Herinner ook die ouer om dit daagliks voor te speel);
 - 2 Illustreer 'n eenvoudige vingeroefening:

Voorbeeld 57: Ingelse (Deel 1), 2006: 23



- 3 Laat die leerder dit naboots. (Let op artikulasie en frasiering);
- 4 Demonstreer *Twinkle, Twinkle, Little Star* (Rönneberg Volume 1, 2006: 15), of enige gekose melodie wat aan die leerder bekend is, met die regterhand;



Voorbeeld 58: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 15

Manual

- 5 Laat die leerder bogenoemde naboots;
6 Herhaal *Twinkle, Twinkle, Little Star*, of die gekose melodie onder punt 4, met die linkerhand. (Die lengte van die voorbeelde sal bepaal word deur die ouderdom en konsentrasiespan van die spesifieke leerder);

Voorbeeld 59: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 15

Manual



- 7 Luister na die tuiswerk, bv *Cuckoo* (regterhand en pedaal) en *Cuckoo* (linkerhand) of enige ander gekose tuiswerk;

Voorbeeld 60: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 23

Cuckoo

(legato)

Registration suggestion:
Man I (Gt): Flutes 8', 4'
Ped: 16', 8'

German Folk Song

Manual

Man I (Gt)

Pedal

Measures 1-5 of the musical score for 'Cuckoo'. The score is in 3/4 time and consists of three staves: Manual (right hand), Man I (Gt) (middle hand), and Pedal (left hand). The Manual part features a melodic line with fingerings 5, 3, 5, 3, 2, 1, 2, 3, 1. The Man I (Gt) part has fingerings 5, 3, 1, 5, 3, 1, 2, 3, 4. The Pedal part has a simple bass line with accents.

Measures 6-10 of the musical score for 'Cuckoo'. The Manual part has fingerings 2, 3, 2, 1. The Man I (Gt) part has fingerings 5, 3, 1. The Pedal part continues with a simple bass line and accents.

Measures 11-15 of the musical score for 'Cuckoo'. The Manual part has fingerings 3, 4, 5, 3, 5, 3, 4, 3, 2, 1. The Man I (Gt) part has fingerings 5, 3, 1, 5, 1, 2, 3. The Pedal part continues with a simple bass line and accents.



- 8 Demonstreer een maat van bogenoemde (regterhand en linkerhand saam);
- 9 Laat die leerder dit naboots en herhaal totdat dit vasgelê is;
- 10 Luister na die tuiswerk vir die pedaal, bv *My School Day* (slegs die eerste helfte) of enige ander pedaalstudie wat as tuiswerk aangebied is;

Voorbeeld 61: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 21

My School Day

(differentiated non legato)

Registration suggestion:
Principal 4*

Folk Song



Voorbeeld 62: Rönnerberg (Volume 1), 2006: 25

Go Tell Aunt Rhody

(legato)

Folk Song

- 13 Demonstreer die eerste vier mate van bogenoemde op die klawerbord;
- 14 Laat die leerder dit naboots en herhaal totdat dit vasgelê is;
- 15 Doen 'n oefening wat beweging, sang en ritme-klap insluit;
- 16 Ter afsluiting kan 'n kort nootleesoefening uit maklike klavierrepertorium gekies word (slegs vier mate);
- 17 Stel 'n opsomming van die oefenprogram vir die week op. Sluit altyd die hersiening van 'n werk wat voorheen instudeer is in en herinner die ouer daaraan om die klankopnames daagliks aan die leerder voor te speel.

Buiten bogenoemde lesvoorbeeld behoort die onderwyser probleme wat die spesifieke leerder tydens die les ondervind onmiddellik waar te neem en kort tegniese oefeninge aan te bied om die struikelblokke uit die weg te ruim. Die onderwyser behoort verder ook seker te maak dat die ouer bewus is van die probleme sodat dit tuis inge oefen en verbeter kan word.

6.3 Aanbevelings vir toekomstige navorsing

- Die primêre doelwit van hierdie navorsingstudie is om alternatiewe metodes te ondersoek wat die orrel meer toeganklik kan maak vir die jonger kind. Aangesien hierdie metode nog nie algemeen in Suid-Afrika bekend is nie, sal die Suzuki-gebaseerde riglyne eers in 'n Suid-Afrikaanse milieu getoets moet word om die toepaslikheid daarvan te bepaal. Op grond van die suksesvolle onderrig wat reeds vir etlike jare volgens die Suzuki-metode op ander instrumente toegepas word, kan egter aanvaar word dat dit ook suksesvol deur 'n goed-opgeleide onderwyser op die orrel aangebied kan word.
- Dit is verder 'n vereiste om die nodige opleiding aan orrelonderwysers te verskaf aangesien daar tradisioneel slegs onderrig aangebied word aan ouer leerders wat meesal oor vorige klawerbordervaring beskik. Onderrig aan die jonger leerder, met geen vorige ondervinding of selfs 'n gebrek aan leesvaardigheid, vereis 'n onderwyser met spesifieke vaardighede, 'n bepaalde ingesteldheid asook die kennis om sodanige onderrig suksesvol aan te bied. Sonder die nodige opleiding en deur die blote toepassing van die tradisionele onderrigmetodes sal hierdie alternatiewe wyse van onderrig nie die gewenste uitkoms kan toon nie.
- Die rol wat die ouer speel om die kind aan orrelmusiek bloot te stel, vorm 'n integrale deel van die navorsingstudie. Verdere navorsing is egter nodig om moontlikhede te ondersoek waardeur 'n ouer se belangstelling in die orrel geprikkel kan word. Vindingryke metodes sal gevind moet word om 'n ouer bewus te maak van die voordele wat orrelonderrig vir die jong kind inhou. Orrelonderrig bied onder andere aan die kind die geleentheid om lewensvaardighede aan te leer, waaraan hy andersins nie blootgestel sou word nie.

- Verdere navorsing is ook nodig om effektiewe onderrigmateriaal te versamel wat toeganklike melodieë vir die jonger kind insluit. Die samestelling van alternatiewe onderrigmetodes behoort ook gegradeerde repertorium te bevat met die oog op evaluering en die samestelling van toekomstige sillabusse.
- Navorsing het reeds getoon dat musikale intelligensie 'n integrale deel vorm van die totale opvoeding van die kind. 'n Empiriese ondersoek is egter nodig om die invloed van die onderskeie ontwikkelingsfaktore op orrelonderrig te bepaal, veral met betrekking tot die jonger kind.

6.4 Slot

Tydens hierdie navorsingstudie is die nuwe insigte van alternatiewe orrelmetodes ontleed op grond van die verskillende ontwikkelingsaspekte van die kind wat 'n rol tydens aanvangsonderrig kan speel. Die uitgangspunte van die tradisionele orrelmetodes asook die voor- en nadele van elke metode is bespreek ten einde 'n sinvolle vergelyking met die alternatiewe metodes te kan tref om orrelonderrig sodoende meer toeganklik te maak.

Die riglyne wat op grond van hierdie navorsingstudie in die voorafgaande hoofstuk verskaf is behoort 'n nuwe perspektief te plaas op orrelmetodiek en kan ook as stimulus dien vir verdere navorsing in die proses om mee te werk tot die behoud van orrelonderrig. Hierdie navorsingstudie dien ook grootliks as uitdaging vir die tradisionele sieninge van orrelonderrig, deur die daarstel van nuwe perspektiewe tot orrelonderrig. Deurlopende navorsing oor onderrigprosedures en die invloed van eksterne faktore op die onderrigsituasie, is nodig om tegnieke en metodes te ontwerp asook om faktore te identifiseer, wat die onderwyser in staat kan stel om die nodige bystand aan die leerder te bied.



“If music education is to make a significant contribution to the full development of human potential, it must provide opportunities for children to think, dream, work, discover, and create. They need to encounter the problems involved in these processes and to discover from personal experience what the resources are ‘for breaking out of the finiteness of one’s body to realize the expansiveness of being that comes from contact with great ideas, great art, great people, and great spirit.”

(Benn, 1964: 44)